

Amasonen från Malung

Jag sitter på onsdagskvällen hos Nilla i Nej till EG-Lunds styrelse. Det är glöggafton och ganska trångt. Jag kommer i samspråk med Ingemar Dahlstrand, medlem i Nej till EG-Lund och vi kommer in på förra onsdagens möte med Marit Paulsen.

Ingemar har synpunkter på VB:s referat från Marits möte i Stads-hallen förra onsdagen. Jag delar VB:s bedömning att det var ett bra möte, säger han. Så länge hon höll sig till mat och jordbruk var hon utmärkt. Hon var emellertid kritisk på flera punkter och gav faktiskt en del goda argument för att rösta nej!

Men jag tycker inte det kom fram tillräckligt hur aktivistisk Marit Paulsen egentligen är i EU-frågan. Vid ett tillfälle när hon apropå Bosnien tog upp säkerhetspolitiken sa hon att denna i sista hand kunde vara militär och då genomföras av en liten, frivillig, välutbildad styrka; värnpliktiga duger ej att lösa etniska konflikter. "Västeuropa är demokratis vagg, vi har ansvar, vi ska inte be USA om hjälp att lösa europeiska problem." Om någon av de närvarande ja-anhängarna hade betänkligheter mot att EU skulle ta på sig en framtida roll som kvarterspolis, märktes inte detta, säger Ingemar. Tvärtom drog det här lilla brandtalet en av kvällens längsta applåder!

Peter Swedenmark kritisk

Det här var ingen tillfällig förlöpning från Marits sida. I senaste numret av Kritiska Europafakta

skriver Peter Swedenmark, chefredaktör i Länstidningen (s) i Östersund, att Marit Paulsen i en TT-intervju den 9 november sagt att "Sverige skall avskaffa alliansfriheten och kliva in i en försvarsunion som har kärnvapen! Med den ståndpunkten går Paulsen längre än Europaministern Ulf Dinkelspiel." (Citatet från Swedenmark).

Det var antagligen detta som Marit menade när hon på mötet försvarade sig mot att hon skulle gilla kärnvapen och att de var absurda i de konflikter som kunde förutses. Fast hon förespråkar ju att Sverige ska gå med i en försvarsunion tillsammans med länder som har kärnvapen.

EG förhindrat krig?

Marit kom med ett märkligt påstående i sin inledning – hon sa att EG förhindrat krig i Europa i fyrtio år! Det betyder att i vår närhet skulle ha funnits risk för ett krig som Nato inte hade kunnat förhindra. En risk som många över huvud taget inte har hört talas om! Ett sånt påstående förstärker intrycket av att när Marit lämnar sin egen hemmaplan – mat- och jordbrukspolitiken – så faller hon lätt in i ledet hos aktivisterna.

RL

Nu är det jul igen

som det heter i en berömd dikt. Veckobladet tar jullov och återkommer inte förrän den 14 januari. Nr 1/94 redigeras två dagar tidigare, onsdag den 12, och bidrag är mycket välkomna. Kan ni inte skriva så kan ni kanske teckna?

Vi tar tillfälligt avsked med ett extrajockt helgnummer. Det är också ett nummer som går ut till vänsterpartimedlemmar i hela Skåne – de mer partiorienterade upplysningarna finns på sista sidan.

Det är också dags att förnya prenumerationen för den interredan har gjort det. Vi beklagar den relativt kraftiga prishöjningen, den första på tre år, men den var tvungen.

Nästa årgång blir faktiskt den tjugoende. Det blir kanske en del förändringar och förnyelser men huvudinriktningen blir densamma: att ur odogmatiskt rödgrönt perspektiv kommentera utvecklingen i Lund, Skåne, Sverige och världen, med stark tonvikt på Lund, städernas stad.

Lundavänster för EU:

Ombytta roller

För en gammal vänsteraktivist har det känts ovant att vara engagerad för svensk anslutning till EG/EU, det kan inte bestridas. Naturligtvis för bundsförvanternas (Bildt & Co.) skull men också att det har varit konstigt att tillhöra en majoritet när man i alla år har kämpat ur underläge och på förlorarsidan, nästan oberoende av vad saken har gällt.

Nu börjar det däremot bli hemvant. Nejsidan leder överlägset i opinionsmätningarna och inte lär det hinna vända till senhösten 94 då folkomröstningen lär bli. Jag förväntar mejen stillsam och dyster valvaka, full av galghumor, precis som kärnkraftsomröstningen 1980 och nästan alla riksdagsval sen dess.

Men rollerna är bytta också i ett annat viktigt avseende. Ett huvudskäl till att EG-sidan var så stark för cirka två år sen var ju att människor trodde att de och Sverige skulle få en bättre ekonomi genom en anslutning. Sen har det kärvat ordentligt nere på kontinenten, samtidigt som svenskarna börjar inse att deras trots allt rika land måste betala en hel del till de gemensamma utjämningsfonderna. Då drar de örnen åt sej. Nej till EG-rörelsen har påpassligt gått ut och förklarat att de tänker lägga tonvikten vid plånboksfrågorna i fortsättningen.

Nu är det jäsanden som är de något blåögda idealisterna, nejarna som är krassa och egoistiska. Jag med mina blåa ögon har kommit helt rätt.

Detta sagt som en personlig inledning till en rapport om Lundavänster för EG (vi har inte ändrat namn till EU än eftersom vi har så många gamla flygblad kvar). Verksamheten har fortgått. Vi har genomfört en studiecirkel, delat

ut flygblad, haft ett par offentliga möten ensamma eller tillsammans med andra, gjort studieresor, skrivit debattartiklar och löpande diskuterat utvecklingen. Stämningen är god om än behärskat pessimistisk.

Och vi försätter i vår. Vi ska ordna möten med Annika Ahnberg från Södertälje, Michael Geuckler från Osnabrück och Pau Puig i Scotoni från Barcelona (båda de senare svensktalande, med ett vänsterperspektiv på vad Sverige skulle kunna bidra med i EU). Det blir nog en ny studiecirkel. Vi ska utveckla våra kontakter med en systerorganisation i Malmö och unionsvänner i Köpenhamn. Vi ska erbjuda våra tjänster som debattörer i skolor och andra sammanhang. Vi arbetar vidare i förvisningen om att det faktiskt är vi som har rätt.

För den som vill ha kontakt med oss rekommenderas vårt medlemsmöte den 24 januari. Närmare information kommer här i VB.

Gunnar Sandin

PS Det händer intressanta saker på den skånska EU-fronten. Lennart Hallengren i Malmö, som så sent som förra sommaren var ordförande för Nej till EG-Malmö, är numera organiserad unionsanhängare och deltog som sådan på en mycket givande studieresa till Danmark som ordnades förra veckan. Danskarna planerade f.ö. en aktion där de skulle stå vid Malmöbåtarnas tilläggssplats på Havnegade och hälsa svenskarna välkomna till EU!

Inget VB-nummer utan Mannes klassiska teckning från 1979! Den har fått ny aktualitet. Det sägs ju att julhandeln ska resa Sverige ur Krisen.

Välregisserat Maranatomöte om Kävlingebanan

"Tåggruppen" säger inte bara nej till dubbelspår förbi Kobjer. De vill ha bort järnvägen helt och låta den avgrenas från stambanan någonstans mellan Lund och Stångby. Deras huvudalternativ kommer att tvära över Fredentorps kyrkogård och stora gravfriden.

Värre är det ändå med alla levande som drabbas, de många pendlarna på Gunnesbo som förlorar möjligheten att komma in till Lund C på tre minuter eller ta sig till ett jobb i Malmö på tjugo. Göte Bergström tecknade.

"Nätverket Tåggruppen" hade ordnat möte i stadshallen i tisdags om Väst kustbanans, eller som man numera föredrar att kalla den Kävlingebanans utbyggnad till dubbelspår. Företrädare för de tre borgerliga partierna i kommunens "majoritet" var inbjudna att sitta i panelen tillsammans med stadsbyggnadsdirektören.

Mot denna ställdes en massiv samling människor från Kobjer, Oscarshem, Sliparelyckan och Nöbbelöv som alla hade det gemensamt att man värnar om sin närmiljö, vill slippa drabbas av störningar från en utbyggd bana, och därför vill flytta den.

Man kan inte komma ifrån tanken att dessa människor med det "tågvänliga" namnet Tåggruppen snarare associerade till en Anti-tåggrupp, så negativa som de var till tanken på ökad tågtrafik, åtminstone i det befintliga läget. VB har tidigare refererat deras argument och uppfattning om banverkets tilltänkta utbyggnad för bl a snabbtåg, så det ska inte upprepas här. Snarare hade de slipats, och på mötet vändes de med viss skärpa, eller snarare arrogans mot den inbjudna panelen, som förlöjligades när den visade tvekan i sina svar, med hänskratt eller burop.

Det här är naturligtvis en helt legitim form för häckling av politiker, i en situation där det finns flera olika uppfattningar som står mot varandra. Men här stod nu endast två riktningar mot varandra – publikens och panelens. Den vanliga oppositionen av socialdemokrater, miljö- och vänsterpartister var inte välkomna att sitta i panelen, trots att de i denna fråga av allt att döma företräder samma uppfattning, nämligen att Väst kustbanan ska byggas ut där den går idag. Endast några få i publiken tycktes vilja försvara banan, men vågade inte säga det.

Arrangörerna var också ytterst väl förberedda med att inta olika roller, där någon ställde en fråga, en annan svarade med proffsiga ljusbilder, och vid misshagliga eller oklara svar från panelen buade publiken och någon ylade faktiskt.

Motutredning

Det finns ingen anledning att inte ta "Tåggruppens" ställningstagande för sin egen miljö på allvar. De har gjort ett imponerande arbete med att samla in fakta och analysera banverkets förslag, med att söka argument mot banverkets onekligen ensidiga och ingalunda opartiska utredning. Deras egen analys av denna utredning har också granskats av kommunen och befunnits seriös – men på några punkter tycker man att "Tåggruppen" har fel.

Det gäller exempelvis bedömningen av resandeunderlaget för en pågatågshållplats "Lund Norra" vid Tunisborg jämfört med den befintliga hållplatsen Gunnesbo. (Detta har också tidigare refererats i VB.)

Genombrott?

Panelens "Tåggrupp"-företrädare ville likna kampen mot Väst kustbanans utbyggnad i befintligt läge med kampen mot Genombrottet i Lund på 60-talet. En sådan liknelse ger givetvis anledning till funderingar – stämmer det verkligen? Vilka är motsättningarna? Varför står 60-talets utomparlamentariska kritiker idag på den borgerliga majoritetens sida? Är

det verkligen mellan samma krafter då som nu?

Nej, det är inte det. Politik är enligt somliga det möjligas konst, enligt min uppfattning snarare en kamp eller om man så vill en analys av och ett ställningstagande för endera av motsatta intressen, som alltså står i konflikt med varandra.

Genombrottskampen handlade om motsättningar mellan dem som företrädde bilismens intressen, köpmän och tillväxtbejakare å ena sidan, och dem som ville slå vakt om stadens kulturhistoria och peka på andra värden och miljövänliga transportsätt å andra sidan.

För utbyggnaden av trafikapparatens stod, då som nu, moderaterna. Mot Genombrottet stod socialdemokrater, det vardande vpk och så småningom folkpartiet. Mot Väst kustbanans breddning står idag folk som i likhet med oppositionen 1968 vill värna om sin egen miljö, men – och det är viktigt – bara om den. Inte om stadens och övriga lundabors miljö och möjlighet att få ett miljövänligt transportmedel som verkligen kan minska bilismen på vägarna.

Klassmotsättning

Om "Tåggruppens" förslag vinner gehör, så undandras en mängd nuvarande och presumtiva resande på Gunnesbo möjligheten att lätt ta sig till pågatåget. Detta är en viktig motsättning som måste göras tydlig. Den är antagligen också en klassmotsättning. Folk i flerbostadshusen på Gunnesbo har kanske inte samma resurser att slå vakt om sina ganska vardagliga intressen av god kollektivtrafik som de fastighetsägare på Oscarshem, Kobjer och Sliparelyckan som värnar om sin rätt till ostördhet och säkerhet. Pågatågsresenärernas in-

tressen är inte mindre viktiga än deras som vill flytta banan, bara för att de råkar vara ett par tusen som skrivit på listor. Och deras kampvilja synes obändig när det gäller att förhindra banverket att bredda banan. Varje beslut som går dem emot kommer att föras ända till regeringen, precis som de klagande kring Villa Sunna. Det är människor som är vana vid att ha med myndigheter att göra, som kan uttrycka sig, och som tycks ha all tid i världen att ägna sig åt detta.

Lund fjärde största station

I värsta fall skulle motståndet mot banans breddning kunna leda till en situation, där Lund, som idag har landets fjärde största station i antal på- och avstigande mäkt, kan förlora sin centrala station därför att kraven på säkerhet och frihet från buller medför att banan måste flyttas till ett läge utanför staden. Så har skett i Laholm, där en ny station byggs ute på slätten väster om staden. Det betyder bara att folk tar bilen dit eller, ännu värre, ända dit man ska, när inte stationen längre ligger centralt.

Men jag tror aldrig att Lund blir en så liten skithåla att SJ skulle slopa tåguppehållen här. Vill vi behålla en central station med snabbtågs- eller lokaltågsförbindelser utan byten, som verkligen kan konkurrera med flygets obekväma byten och miljöförstörande utsläpp, så måste man nog acceptera att tågtrafiken får utvecklas med modern teknik och ökad kapacitet. Även om det tyvärr drabbar en del. Så liknelsen med Genombrottet stämmer inte!

Och även om det idag är få som reser till och från Gunnesbo hållplats, bör de snart bli många fler.

Thomas Schlyter

Vad är en bärkraftig stadsutveckling för Lund?

Se din egen stad!

Som erkänt kulturkonserverande organ i Lund vill VB som julläsning rekommendera det här återgivna talet om Lunds stadsbild. Det är skrivet till ett seminarium med inbjudna tjänstemän och politiker inom fastighets- och byggnadsnämnd som hölls den 12 november i stadshallen. Författaren, arkitekt Birger Åström vid Stadsmiljörådet, kunde på grund av sjukdom inte själv hålla det, utan det lästes upp av Bengt Aronsson på stadsarkitektkontoret. Anförandet väckte starkt gensvar hon de inbjudna, och vi tror att det gav många en god tankeställare om vad det är som gör Lunds stadsmiljö till något värt att slå vakt om.

Fröken Holst på Karl XI-gatan hade detta år bestämt att hon skulle ta emot en inackordering. Studenten hade tagit tåget från Karlskrona och startat en dörrknackning efter studentrum i Lund. Det blev till en början en förtjusande romans mellan studenten och fröken Holst, hon 75 och studenten 25 år. På söndagarna knackade fröken Holst på vid 8-tiden och meddelade att en frukostbricka väntade utanför dörren. Studenten kvitterade vänligheten med några korta samtalstunder i tamburen på väg ut eller in. Den unge studenten fick på så sätt inblick i livet i Lund utanför den akademiska kretsen. Den skånska maten som blev allt rikligare på söndagsmackorna, gjorde studenten glad och drygade ut det magra studiélånet. Allt fler och för en bleking ovanliga ingredienser radade upp sig på smörgåsarna. Det blev grovmalen leverkorv, syltade gurkor och tomater, olika former av ål och ibland, vid sidan av, en bit spettekaka.

Entrén till Lund bestod på den tiden av ett val mellan norr eller söder, Clemenstorget eller platsen framför Grand Hotell. Självklart gjorde man sin entré från tåget på den tiden. Studenten som sökte rum hade valt att gå mot norr. Mest därför att Clemenstorget såg öppnare ut – studenten hade ju sina förebilder från Karlskrona med stora öppna torg utspelade mot magnifika gaturum – men också för att det såg lättare ut att systematiskt beta av dörrknackningen där stadens stenhus tycktes börja, sett från tåget då det gled in på stationen.

Men Clemenstorget blev inte studentens älsklingsplats. Redan inskrivningsdagen på Matematikum gav nya vyer. Han hade vikt av till vänster där Karl XI-gatan slutade och vandrat Sankt Laurentiigatan rakt upp mot en mäktig kyrka. Det måste vara domkyrkan, hade han tänkt. Så underligt att den hade tegelfasad. Var inte domkyrkan grå till färgen? Han skulle gå in och titta på jätten Finn en dag.

Och här en bit bort svepte två valv över gatan och där runt hörnet dök ett hus med krusidullig gavel upp. Så vackra husen är här i Lund, tänkte studenten. Han lade märke till att namnet Thomander stod på huset till detta ellevem för studenter och skulle alldeles en stund senare fyllas av ett sällsamt historiskt eko. Han hette ju Thomander, den unge amanuensen som tog emot på matematikum.

Nu var det inte längre bara maten som förde studenten ihop med hans nya hemvist. Husen hade fått betydelser. 1800-talets biskop Thomander, dagens amanuens vid universitetet och ett vackert tegelhus vid Sandgatan flöt samman. Studenten tog aldrig redan på om biskopen, amanuensen och huset faktiskt hörde ihop. Det spelade just då ingen roll. Han hade upptäckt en ny sida av Lund, den byggda miljön, och han letade efter stadens själ i den.

Nu startade en tid när han började se husen, gatstenarna, parkerna och träden som bevis på att människor genom århundraden kämpat för att bo och leva här och att de också lämnat synliga bevis till kommande generationer, både genom att vårda arvegodset och tid efter annat tillföra något nytt.

Han jämförde med hemstaden Karlskrona. Här trädde den akademiska och kyrkliga världen fram tillsammans med köpmännens. Där hemma var det militären och med dem kungamakten som präglade stadsbilden.

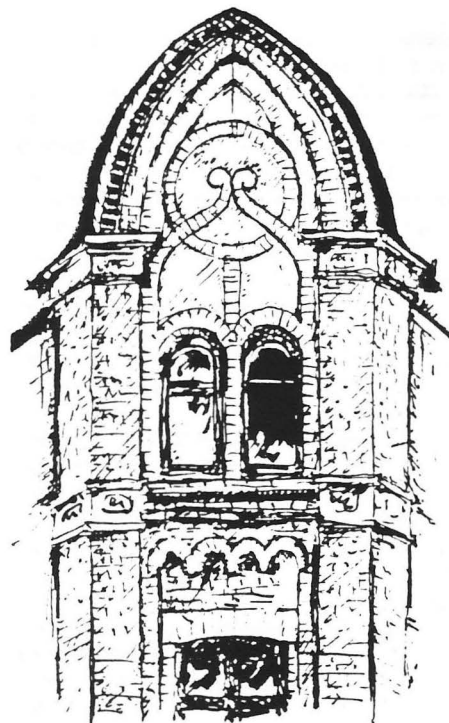
Jag tänker ofta på 1950-talets unge student när jag på väg till barnbarnen på Östra Torn åker bussen förbi tegelhuset med den vackert snirklade fasaden i holländsk renässans. Lärdomsstadens hus och människor smälter fortfarande ihop.

Spännande stadsupplevelse

Det är samma Lund trots att mycket har förändrats, förnyats eller bytt funktion. Lund är att lita på. Vad gör då Lund spännande som stadsupplevelse? Svaret har många ingredienser. Jag nämner här några. Främst vill jag sätta enhetligheten genom den måttfulla skalan. Det finns också spänning och rörelse genom skiftningarna i gaturum och serien av torgplatser. Det finns dynamik genom de måttligt varierade hushöjderna och dramatik genom kyrktornens armar mot himlen och de blåliga pågatågen på spåret. Det finns klang i spelet mellan det rödbruna teglet och de putsade fasaderna. Det finns vila och stillhet i parkerna. Och sist, men inte minst, det finns ett pulserande stadsliv genom studenternas närvaro mitt i centrum.

Kommer Lund att så förbli? Ligger Lund på prisplats också nästa gång som tidningsvärlden upprättat sin tio i topp-lista? Det beror på. Det beror på dig och det beror på dem som vill manifestera sig, kommunalråden, fastighetsägarna, byggarna, tjänstemännen. Vill de alla vårda denna Skånes akademiska festvagn? Vill de ge hästen vackrare kläde eller vill de byta hästens naturliga svans mot en av rostfritt stål? Vill de göra ett beläte som visar att Lund är modernt, därför att någon tror sig måste följa med i tidens ström och någon tror sig kunna artistiskt tolka tidens modetrend?

Man skulle kunna tro att jag är emot all förändring. Det är jag inte alls. Jag tycker utan tvekan att något måste hända i staden då och då. Jag har också en stor förståelse för att människan vill manifestera sig under sin livstid. En del gör det genom att bygga. Andra genom att bli professor i Lund. Om vi bara väljer våra offer med omsorg så är det stimulerande att ett och annat nytt hus kommer till på bekostnad av äldre hus.

I trakterna kring Karl XI-gatan – Clemenstorget – Spolegatan finns många högre tegelhus från sekelskiftet. Studera dessa – på många av dem finns det fascinerande detaljer. (Teckningar och bildtext: Henrik Teleman, Se Lund! 1983)

En stad där inget händer riskerar att bli som ett ålderdomshem. En stad där allting händer riskerar att förlora sitt ansikte och bli ännu tråkigare. Ingen byggnadsstil har varit så välkomponerad att den räcker till för att för all framtid stimulera medborgarna och ge dem en känsla att leva med i tiden. Den kanske viktigaste nyckeln ligger i det mänskliga tidsförloppet. Förändringarna får inte ske fortare än att stadens invånare känner igen sig på de flesta platserna under hela sin levnadstid. Det är ett rimligt krav att få behålla sin hemkänsla livet ut. Det är också nödvändigt att de betydande karaktärshusen blir kvar genom århundradena. I dem läser man ju stadens historia.

Vem styr stadsbyggandet?

Erfarenheterna är tyvärr dåliga i många svenska städer och det finns många förklaringar till varför det gått dåligt. Jag ska här följa en tankelinje.

Svenskt stadsbyggande har på gott och ont genom århundradena styrts uppifrån. Staten, biskoparna, godsägarna och på senare tid kommunerna har avlöst varandra. Jag kan inte här referera till vad som hänt under det danska herreväldets tid i Lund. Det spelar i vart fall ingen roll, eftersom det i stort sett bara är domkyrkan och det organiskt framväxna medeltida gatunätet som finns kvar från den tiden. Mitt följande resonemang tar fasta på de senaste århundradena.

De herremän som präglat planeringen och byggandet i Sverige hade från början en hög kulturell bildning vid sidan av sina krigarkunskaper. De tog också till sig lärda rådgivare och de lyssnade på dem och gav dem den frihet de behövde. Byggnadsarbetarna förvaldade genom skråväsendet ett gediget tekniskt kunskande och en byggnadstradition. Herremän, rådgivare och skapande konstnärer reste utomlands där de stannade under flera år för att se och lära hur andra gjorde sina hus och städer.

Sen byggde de likadant i Sverige. Folket fick ta del av det färdiga resultatet.

Så tillfördes kulturen uppifrån och utifrån och så där håller vi på än idag. Fast nu är det många många fler som vill vara herremän och som gör sina resor ut i världen för att sedan komma hem och vilja bygga likadant. Nu är det kommunalrådet, oppositionsrådet, stadsbyggnadschefen, gatuchefen och fastighetschefen som snabbt pilar runt för att skaffa nya idéer. Medan näringslivets toppar på huvudkontoret i Bryssel eller Berlin funderar över hur de skall slå till i staden Lund för att bäst synas när europaresenären kommer farande över Öresundsbron.

Jag har med tiden fått en förståelse för dem som vill manifestera sig. Det är dessa personer jag tänker på då och då. Men jag beklagar i samma stund att de inte inser sin egen begränsning. Att de som regel inte förstår hur de drabbar befolkningen med sina infall. De gör säkert alla "det bästa de kan" för att tillföra sin stad något nytt. Ge invånarna direkt närhet till den moderna kulturen. Det är bara så att det är en himmelsvid skillnad mellan den kulturella bildningen hos dåtidens och nutidens herremän.

De saknar vett om byggnadskultur

Vi har i Sverige precis som i många andra länder ägnat 1900-talet åt specialisering, sektorisering och effektivisering. Dagens initiativtagare och beslutsfattare är säkert mer grundligt utbildade i sitt eget speciella yrke än föregångarna. Men de saknar som regel elementära kunskaper om byggnadskultur. Utbildningen till politiker eller industriledare omfattar inte ämnet stadsbyggnadskonst, arkitektur eller ens en allmän grundkurs om bebyggelsemiljön.

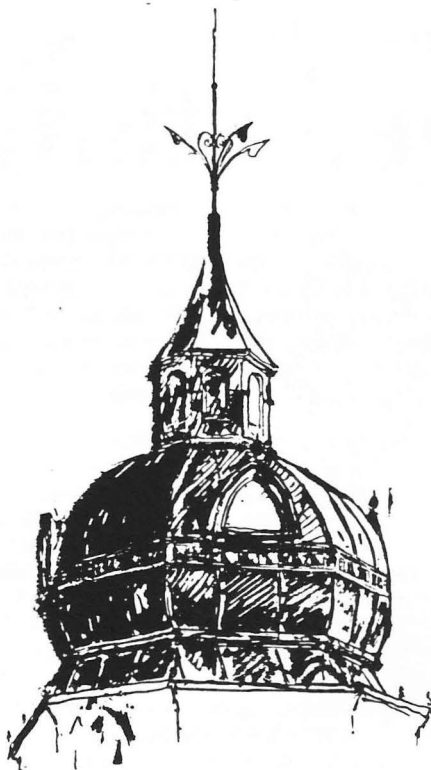
Den allmänna utbildningen i byggnadskultur är extremt låg i Sverige. De allra flesta har under sin skoltid inte haft en enda lektionstimme i detta ämne. Jag dristar mig påstå, så arkitekt jag är, att inte ens arkitekterna har en tillräcklig utbildning i detta ämne. De har lärt sig mer om hur man kopierar dagens stjärnarkitekter än om hur man förvaltar kulturarvet.

Nu är det dessutom totalt meningslöst att i Sverige efterlikna den arkitektur som byggs i andra länder. De allra flesta svenskar kan ju själva resa utomlands och bese originalen på sin rätta plats. Och säg mig, vilket turist från andra länder reser till Sverige för att se det dom själva har därhemma? Jag är övertygad om att de hellre vill se det typiskt svenska, det som här är unikt.

Nu skulle man till dagens experter kunna rikta den välkända uppmaningen "skomakare bliv vid din läst" och be alla dem som far omkring och letar idéer att inte alls "göra det bästa de kan" utan att istället göra det som de kan bäst. Men det vill jag inte göra. Jag vill i stället uppmana dem alla att fråga och med i morgon börja fördjupa sina insikter i bebyggelsekultur. Det är jättelätt och kräver till en början ingen lärobok, möjligen en aning ändrade fortskaffningsvanor.

Grundkurs

Receptet följer här: Grundkursen heter "Se din egen stad". Stig ur bilen. Gå lite saktare än vanligt. Titta på trottoarstenarna som vanligt och på de vackra flickorna eller de stiliga karlarna, men kolla också efter hur trottoaren faktiskt ser ut. Se på papperskorgar och lyktstolpar och väga ett och annat ögonkast på

fasaderna. Upptäck nu alla de vackra hus som du vanligen kör förbi till jobbet. Lär dig känna och uppskatta stadens hus och alla de små detaljerna.

När du vant dig vid detta några dar så tar du kurs två. Den heter "Upplev staden som ett konstverk". Det är inte alls så svårt som det låter. Jag ger några ledtrådar. Ett konstverk har till uppgift att förmedla något till sin omgivning. Konstverkets organisation med motiv, komposition av ingående delar och spelet mellan former och färger är anordnad för att förmedla budskapet.

Glöm nu det enskilda huset och se istället på gatan som helhet. Upplev gatan som ett rum vars främsta uppgift är att förmedla en känsla av rörelse, framåt mot en plats mot ett hus eller mot nästa gata. Gatan betecknar momentet "rörelse" i staden sedd som ett konstverk. Här spelar bredden och höjden roll. Nu blir sammanhanget mellan fasaderna längs gatan viktigt. En slät gatufasad eller horisontella linjer på fasaderna gör att ögat rusar iväg. En grov relief på fasaderna får ögat att bromsa upp och studsa vidare. Om det finns en lagom stor variation av taklisternas höjdläge, så kan man låta ögat lustfyllt dansa iväg från hus till hus för att kanske landa på ett burspråk eller litet hörntorn.

Gatan bildar alltid ett rum. Spänning kan uppstå när gatan svänger, så att ögat nyfiket vill söka sig vidare. Med ett tvärställt hus i gatans ände bromsar rörelsen och ögat lockas till att granska ändhuset mer än andra hus.

På torget eller, låt oss säga platsen, upphör rörelsen. Energin ebbat ut och ögat sveper längs torgets väggar efter något ställer att landa på. Platsen är stadens stillhet. Här vilar man ut.

Men många torgplatser ger också en scenisk dramatik. Det kan vara en kyrka, en stilig fondbyggnad, en trappa, en fontän, ett monument. Kulisser reser sig och torget blir en spelplats för torghandel, för parader, för turisternas cocktailturer.

Ett enkelt sätt att förstå rörelsen i gatan och stillheten i stadens torg kan man få genom att studera demonstrationståget eller karnevalen.

På gatan driver människor, fanor eller vagnar fram med kraft. På torget breder processionen ut sig. Alla stannar upp. Det fordras musik, dans, parad eller åtminstone studentsång för att få igång känslan av rörelse på en plats.

Jag skall inte här fördjupa dessa skisser till någon grad av måttad. Jag vill bara sätta fantasin i rörelse. Var och en kan lätt bygga vidare. Det finns ju en rad välkända lösenord som alla känner till och som står för en kontakt mellan konstverket och stadens invånare. Jag nämner här t ex gården, portvalvet, gallerian, gränden, planket, parkstigen, gräsmattan, trädridån, muren och tornet.

Det jag här har talat om skulle också kunna betecknas som ett sätt att lära känna stadens egenart. Ty först när någon känner egenarten är han/hon mogen att fundera över förnyelsen och över motsatsparet bevara – förändra. Då får också orden förnya – förbättra och återanvända – nyskapa meningsfulla utgångspunkter.

Alla planerare är revolutionärer

Efter dessa utflykter i konstverket staden hade jag tänkt diskutera legitimiteten hos den som vill förändra staden. Professor emeritus Stig Nordqvist på Nordplan säger i en liten skrift att alla planerare är revolutionärer. De vill ändra det befintliga för att skapa bättre livsvillkor. De har visioner och de vill genomföra just sina egna visioner. Därför använder de alla upp-tänkliga argument för att bevisa att deras egen idé är den enda riktiga. De förstör upp det som pekar i den egna riktningen och försöker argumentera bort det som går emot.

Jag tycker det finns många skäl att lyssna till den varning som kan läsas mellan raderna i Nordqvists text. Just nu är världen full av stjärnarkitekters egocentriska krumsprång. Vi står inför en integration med Europa och ett korsande multikulturellt informationsflöde utan motstycke i världshistorien. Det gäller att både kunna ta emot och sova. Planeraren måste framför allt lära sig att förstå det genuint mänskliga och allvarligt sätta sig in i människans behov av att under sin livstid kunna glädjas och ta emot det nya, utan att behöva förlora sin inre trygghet. Vi behöver alla en bas där vi känner igen oss. Planeraren måste tänka ut hur man i den byggda miljön kan ge människorna en fast plattform i nutiden från vilken de kan blicka mot den nya tidens fyrverkeri.

Har då detta något att göra med rubriken för ett anförande med rubriken "Bärkraftig stadsutveckling"? Borde inte innehållet i första hand kretsa kring tidens nya honnörsord som är miljöanpassning, marknadsanpassning och Europaanpassning? Skulle det inte vara på sin plats att närmare belysa hur man gör miljökonsekvensbeskrivningar, upprättar lokala kretslopp, förstärker infrastrukturen, stimulerar till mångfald i användningen av stadsmiljön och bygger upp lokala nätverk?

Jo förvisso måste dagens planerare kunna allt det där. Jag har dock tänkt ägna det mig tilldelade utrymmet till betydligt mer djupgående frågor än så, nämligen det som rör relationen mellan människan och den byggda miljön. En bärkraftig stadsutveckling måste, enligt min mening, i första hand utgå från individernas känsla av samhörighet med den plats där de bor och verkar. Ty blott det man djupt älskar och förstår, det kan man vara beredd att slåss för.

Mitt råd är därför:

Förvalta staden istället för att föröda den. När du vill förnya så gör det med start i det befintliga. Kom ihåg att inom konsten var Nordens måleri aldrig större än när det utgick från det typiskt nordiska. Skagenmålarna och de svenska nationalromantikerna tog sats i det som fanns runt omkring dem för att utveckla sig inför de stora konstnärliga prestationerna.

Samma för arkitekturen i Sverige under de första årtiondena efter sekelskiftet. Sett från ett världsperspektiv har svensk arkitektur aldrig varit större än då. De som gällde den inlånade funkisen må mig förlåta. Men faktum är att en verklig konässör inom arkitekturens område vet att det finns bättre ställen i världen där funkisens toppar skall sökas.

Det är snart hundra år sedan nationalromantikernas tid. Kanske kan vi en gång vart hundra år åstadkomma något riktigt stort. Om vi lär oss att storstadsbyggnadskonst endast uppstår som en utveckling av landets tradition och med utgångspunkt i den enskilda platsens själ.

Nu förstår var och en att likhet mellan husen på en gata är att föredra framför kontrast. Likheten behöver inte bestå i att hus i 1900-talets sista skälvande minut skall se ut som om de var byggda på 1800-talet eller vid sekelskiftet. Nej, men ett nytt hus vid gatan bör ta med sig de estetiska signalerna från omgivningen. Jag menar, översatt till musikaliska termer, att husen längs gatan skall spela samma melodi. De får gärna söka ett eget tonläge för att fördjupa klangen, men att förena hus som om de vore instrument med uppgift att spela falskt i olika tonart och i olika takt, kan på sin höjd bli ett skämt, ett slags gaturummets Numminenmusik. Vem av er vill att den gata där ni själv bor skall vara ett estetiskt kaos?

Höghus fel på två sätt

De svåraste såren skapas idag av de moderna höghusen. De är fel på två sätt. Dels förtrycker de stadens skala. Det medför att de andra husen må vara hur vackra eller inspirerande som helst. Ögat kan inte längre stanna vid det låga huset och beundra dess detaljer. Det söker sig uppåt och där, upp mot takfoten förändras spelreglerna. Huset syns på långt håll. Massor av stadens låga hus kommer inom samma synvinkel som höghuset och förlorar sin dignitet.

Dels finns ett grundfel i den moderna höghusarkitekturen. Den bygger på modernismens estetiska regler, vars syfte är att krossa klassicismens tusenåriga och från naturen utgående system, där *bära*, *lyfta* och *vara buren* kan avläsas i byggnadens fasad. De gamla kyrktornen kan fördras därför att de rimmar med klassicismens arkitektur. Kyrktornen blir crescendo i stadens symfoni. De moderna skyskraporna blir däremot oftast brutala ingrepp. De nya blanka vill inte förmåla sig med de äldre husen. Ingen vågar sedan riva höghusen. Det ligger alltför mycket kapital i dem. Bättre att riva omgivningarna och skaffa nykomlingen nya kamrater. Ju fler höghuskvarter, desto lättare att acceptera det nya som kommit att dominera stan och desto skamligare ser de gamla husen ut i stan. Förr eller senare leder det till att hela den äldre staden måste rivas och byggas om för att passa till modernismen. Det finns många exempel på en sådan utveckling i världsstäderna.

Allt fler städer förlorar sin egenart. Resenären får svårt att veta var han är, i Singapore, Hongkong, Seattle, London eller Umeå.

EG:s grönbok

Modernismens förödande inverkan på stadsmiljön har uppmärksammats av EG-kommissionen, som också granskat en rad andra hot och möjligheter som finns i staden.

Så låt oss öppna EG:s grönbok och se vad där står. Bokens budskap kan sammanfattas i sju punkter.

1. Förstärk stadens identitet genom att knyta an till det historiska arvet. Bevara platsens själ. Håll modernismens nivellerande arkitektur på avstånd.

2. Främja en mångsidig markanvändning. Bryt ner zoneringen.

3. Kanalisera tillväxten till områden som gått ur bruk, som t ex gamla hamnområden, andra terminaler, övergiven industrimark. Undvik att bygga på jungfrulig mark. Stoppa "the urban sprawl".

4. Minska behovet av privatesor i staden. Speciellt biltrafiken.

5. Behåll kvaliteterna i utemiljön och i grönområdena.

6. Hushålla med energi och naturresurser.

7. Gör invånarna delaktiga i besluten.

Dessa rader låter enkla och borde väl kunna bli ledord för varje kommun som vill skapa en attraktiv stadsmiljö. Men tyvärr finns inte så många indikatorer på att det samhällsplanerande och byggande Sverige snabbt skulle ställa nosen i en sådan riktning. Men beklagan måste jag därför skissera ett pessimistiskt utvecklingsscenario. Det lyder så här:

1. Teknologin kommer att förse oss med fler nya apparater som vi inte behöver och som ytterligare rubbar de naturliga kretsloppen. Men teknologin kommer inte att framställa det miljövänliga stadsfordon som alla längtar efter.

2. Handeln kommer att fortsätta att uppföra utslängda köplador som blir desamma i Helsingborg som i Sollefteå. Närbutiker läggs ner till nackdel för äldre och småbarnsföräldrar. Stadskärnan förtvinar. Vi kommer att ha svårt att veta i vilken stad vi befinner oss när vi far mellan olika köpcentra i landet. Kontoren kommer som en följd härav att invadera stadskärnans tomma butikslokaler, skyltfönstren slocknar och Storgatan dör. Utom till julen då vi nostalgiskt sätter ljus i fönstren och säljer halmbockar från gatustånd.

3. Många städer kommer att bygga upp ett höghuskonglomerat i city för att visa att de

hänger med sin tid. I dessa kvarter försvinner allt annat kvällsliv än det brottsliga.

4. Arkitekterna kommer hellre att söka efter själen i arkitekturen hos Rob Krier, James Sterling och Bofill än att söka efter stadens själ. Och de kommer att kämpa för sin rätt att visa upp tidens trend med kopior av det de fått syn på under resan till Berlin, Barcelona och Bryssel.

5. Gatucheferna kommer att fortsätta stimulera biltrafiken med bredare gator och samtidigt, för att visa den goda viljan, att hämma samma trafik förfula stadens offentliga rum med hemlösa prylar ur betonggriskatalogen.

6. Exploatörerna bygger bort parkmarken. I ett förtvivlat försök att skapa biologisk mångfald blir resten av stadsparken förvildad. Det blir förbjudet att fälla träd, ansa buskar och klippa gräs. Biologisk mångfald blir detsamma som estetiskt förfall.

7. Villabyggarna kommer att kämpa för sin rätt att bygga ett hus som till varje pris inte liknar de kringliggande.

8. Typhusfabrikanterna kommer att tid efter annan lansera den nya Europavillan med ett formspråk som är så fjärran som möjligt från landets byggtadition.

9. På landsbygden kommer de nya husägarna att måla om världens vackraste faluröda och putsvita kulturlandskap till en karamellpåse i blått, gult och rosa, efter färgfabrikantens senaste modekatalog.

10. Sverige kommer, för att visa sin marknadsprofil, att helt ta bort allt i Plan- och bygglagen som rör trivsel, gemenskap och skönhet. Portalparagrafen skrivs om till en regel som ger individen rätt att bygga var, när och hur som helst om han/hon bara kan skaffa erforderligt kapital.

Mina damer och herrar! Så här illa kan det gå om vi bara traskar på som förut, om vi tror oss alla vara störst och bäst och vi alltid tyder att grannhusets kultur är bättre än vår egen, och om vi vill resa en skyskrapa i Lundagård och smälla upp en galleria i Dalbyskogen.

Till sist

Möjligen kan en dagens stockholmare som jag mötas med en viss tolerans och undgå lundabornas bestraffning. Åtminstone när det i vågskålen kan läggas den meriten att han reste hit som dörrknackande student från Blekinge och till fullo njöt av 1950-talets Lund och än i dag gläder sig åt ett Lund som man åtminstone hittills kunna lita på. Han vet numera också vilket som är den rätta domkyrkan.

Min avsikt har här varit att ge ledtrådar till ett Lund, där staden som livsrum är utgångspunkten. Där stadens identitet är en huvudfråga för var och en. Där skalan och den rimliga exploateringsgraden sättes före stundens ekonomiska vinstkalkyl. Där omsorgen om detaljen, strävan efter helhet och harmoni får vägleda. Där stadens gestalt är viktigare än det enskilda husets. Men där också de djärva nya tonerna kan få ljuda i stadens melodi.

Det, mina damer och herrar, är den enda vägen till en hållbar utveckling. I ett sådant tänkande ryms säkerligen också både ekologiska och kulturella kretslopp, mångfald och infrastruktur.

Framtidsstaden skapas just här i denna sal av edra samlade hjärnor. Spelet kan börja och talet är slut.

Birger Åström

Bensinen igen

Bilisterna kan andas ut. Det blev ingen uppgörelse mellan den borgerliga regeringen och vänsterpartiet om höjd bensinskatt.

Vi fick inte tillräckligt mycket i utbyte av regeringen, säger vänsterpartiets förhandlare. Då vill vi citera Jörn Svenssons bok "Framåt och aldrig glömma", så som den citerades i Sten Henrikssons recension (VBnr 38): "Ett vänsterparti är inget mittparti som kan spela vågmästare och parlamentarisk utpressare."

Vi håller med Jörn till cirka 90 procent. Något borde vänsterpartiet ha fått i utbyte, för sin självkänslas skull. Men här gällde det en miljöfråga av stor symbolisk betydelse. Partikongressen uttalade att biltrafiken måste minska. Lars Werner sa det i sitt avskedstal och Gudrun Schyman i sitt tillträdestal. Nu hade vi en chans att visa att detta inte bara var munväder. V tog den inte.

I stället slog v följe med ny demokrati och med socialdemokraterna. Naturligtvis svek även de senare sin miljöpolitik. Att gå emot bensinskattelhöjningen med motiveringen att det minskar köpkraften är ett argument så ihåligt att man baxnar – för det finns ju så många andra sätt att kompensera konsumenterna, och i så fall angelägnare grupper än just bilisterna. Men det är med det argumentet som även vänsterpartiet kommer att förknippas i fortsättningen.

Och så detta med glesbygden, som enligt vänsterpartiet inte skulle få drabbas av skattehöjningen! Trots att alla insiktsfulla vet hur omöjligt det är att konstruera ett differentierat system som inte leder till krångel eller missbruk. Trots att de vet att en majoritet av Sveriges bilister räknar sej som glesbygdabor. Och visst, de är beroende av bilen för sitt vardagsliv – men det är för att de har gjort sej beroende, har valt en kombination av arbete och boende och fritidsvanor som inte kan försörjas med annat än bil. Låga bensinpriser konserverar och förstärker det mönstret.

Också det vet de insiktsfulla i vänsterpartiets riksdagsgrupp. Men "glesbygden" har för dem blivit ett heligare begrepp än den var för det gamla bondeförbundet.

Koldioxidavgiften ställde vänsterpartiet däremot upp på. Det är bra i sak, men symboliskt förstärks det negativa i bensinskattebeslutet. Signalen till väljarna och till de andra politiska partierna är: vi ställer upp på skattehöjningar till miljöns fromma men med ett viktigt undantag, bensinen.

Bilisterna kan som sagt andas ut. Ingen regering lär i brådrasket föreslå några ökade pålagor. Dessutom har oljebolagen sänkt priset. Bilhandeln har börjat "återhämta" sej, som det heter. Vänsterpartiet spelar med.

Så går ett år än från vår tid

Julgranskaramellerna är på plats, lutfisken är lagd i blöt och jordnötterna är under insaltning. Det enda nya för året, när de båda publicisterna möts för en summering, är den vita glöggen som glimmar i glaset. VB var där med bandspelaren.

Lucifer: Det har väl varit lite av ett mellanår det här?

Grr: Den största arbetslösheten i modern svensk historia, det största europeiska kriget sedan 1945, väldiga opinionsförskjutningar, vad gäller partisympatier och EU, och med Hardebergaspåret den hetaste lokalpolitiska debatten och starkaste utomparlamentariska rörelsen i Lund sen 1968 – vad begär du egentligen?

L: Jag menar naturligtvis debatterna i Lunds kommunfullmäktige. På budgetdebatterna försöker de väl hålla skenet uppe, men så vitt jag förstått brukar de sticka hem efter 45 minuter numera. Det är väl så det blir när det förs en ansvarsfull oppositionspolitik.

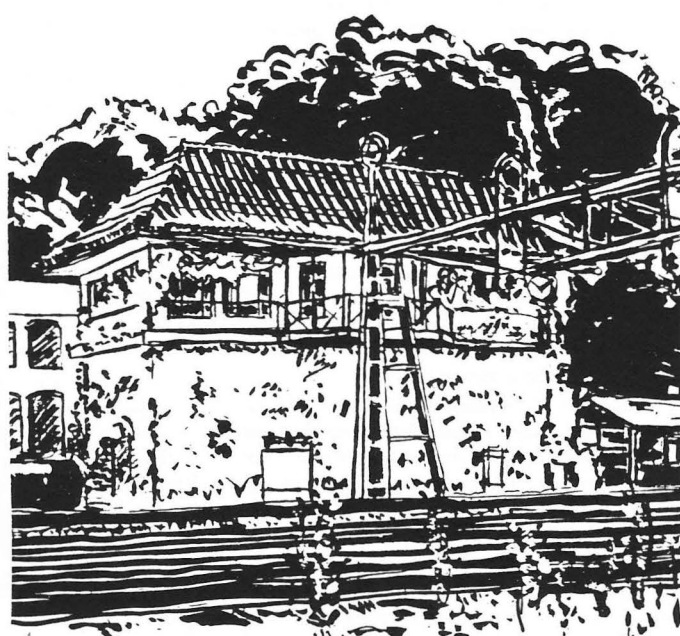
Men visst, det har varit ett jävla år, här och i världen. Fast kanske ska vi först tala om de stora folkliga opinionerna här i Lund: Sunna, Hardebergaspåret och dubbelspåret på Kobber. Är det inte den sortens medborgarrörelser med starkt engagemang som är det verkliga arvet från 1968?

G: Återigen: vad begär du? Årets budgetdebatt i Lunds kommunfullmäktige var *all time long*.

Jo, när det gäller formerna har du antagligen rätt och man kan ångra 68 för mindre. När det gäller innehållet luktar det däremot omiskännligt unket av tidigt sjuttital. Det är Gröna Vågen, eller som Blå Tåget satiriskt sjöng:

*Långt borta på landet
där ligger det ett litet rödmålat
hus
med vita knutar.
Här får jag värme och ljus,
här är det som världen slutar.*

Och så dyker det upp planer på hus som ska ge utsikt åt några stackars svärmörliga pensionärer, men som några timmar i juni skuggar bortersta hörnet av tomtens. Och så hotas det med asfalt som får cyklisterna att åka skrämmande fort när villaägaren om kvällen tar en runda med den skitnödiga hunden. Eller så ska det komma fler tåg på spåret så att man två gånger i timmen inte kan höra det invanda och hemtrevliga brummet från bilarna på Nordvästra Ringen. Det är den inskränkta egoismen i sin prydno, för att inte tala om mellansiktens klassiska moderiktighet och fantastiska skyglappar. De fyller

husen med elektriska prylar men gruvor sej för en sexton kilovolts kontaktledning femti meter från tomtgränsen.

L: Det kallar jag en utgjutelse! Den måste ha legat och härsknat till länge. Och visst ska en riktig karl tåla några tesla, eller vad det kan heta. Men det är mera oväntat att du börjat leva dig in i pensionärernas behov av utsikt. Är det inte mest pensionerade kyrkoherdar? Om jag har förstått befolkningsutvecklingen korrekt, kommer de snart att dominera Lund.

Men låt oss prata om tillståndet i landet. Då är jag imponerad av istadigheten hos Anne Wibbe. Högränta, hög arbetslöshet, Sverige ut i urkrisen, va? Nästan alla ekonomer är ju nu mot politiken också, det är som om hon var gripen av någon sorts masochism på landets vägnar. Och Bildt är inte intresserad nog av ekonomi för att bry sig. Rimligen kan det här bara återuppliva och befästa den gamla bilden av att det bara är socialdemokratiska regeringar som kan sköta det här landet.

G: Du torde notera att Lars Bäckström, en av vänsterpartiets ekonomiska talesmän i riksdagen, i långa stycken håller med Wibbe. De är vad jag förstår båda ärligt oroad över framtidsutsikterna och tror inte på nykeynesianska lösningar i nationell skala. Och man behöver inte höja blicken mycket för att se hur det går utför med Sverige. Jag vet inte vad som känns värst: att Italien har gått förbi oss i BNP per capita eller att den svenska kronan är värd lika många danska öre som man fick svenska ören för en dansk krona på den gamla goda tiden. Och motsvarande kan sägas om Roland Andersson (v) i Lunds kommunstyrelse och fullmäktige. Samma insikt där som hos Bäckström och min gamla farmor om att skulder måste betalas.

Och dessutom: blir det nu en så snabb vändning uppåt för konjunkturen som de senaste prognoserna säger, kan nog folk i allmänhet börja tycka att den borgerliga politiken inte var så dum i alla fall medan den socialdemokratiska verkar äventyrlig. Och då blir det Wibbles och Bäckströms partier som premieras i valet.

L: Det var ett dystert scenario. Och tanken att folk skulle rösta på Bäckströms och Anderssons parti för deras omsorg om balanserade budgetar finner jag närmast rörande. Gamla farmödrar ska man i övrigt aldrig lita till i den ekonomiska politiken. Jag kan ha en viss förståelse för att hon tror att finanspolitiken fungerar som hennes hushållskassa, men i övrigt blev nog den tanken föråldrad redan på 1930-talet.

Men i övrigt tror jag nog vänsterpartiet får ihop 4 procent, om än med viss möda. Det borde finnas tillräckligt många kvinnor inom den offentliga sektorn som dels är förbannade, dels inte litar på sossarna och som i övrigt inte vill gå med i EU.

G: Själv tror jag på sex procent och det kommer naturligtvis delvis att bero på att EU-motståndet ger visst utslag. Det är alltså röster som jag personligen inte är så glad åt, men i den här branschen får man inte vara nogräknad.

F.ö. tror jag att miljöpartiet kommer tillbaka och att alla de borgerliga småpartierna blir kvar i riksdan. Detta, plus den nya ordningen med val bara vart fjärde år, kommer att ge oss en Stor Koalition av de Ansvarskännande Partierna (till vilka jag trots allt inte räknar v) och ett visst lugn i landet. Samma mönster är tänkbart också i Lund.

Men politiken är trots allt bara överbyggnad, och som marxister vet vi vad det är som egentligen

räknas. Satsningen på läkemedel och kunskap kommer att ge fortsatt skjuts åt Lund, som ju redan är landets snabbast växande stad. Inom tio år kommer vi att vara huvudstad i det sammanslagna Skånelänet och ha våra första gallerior. Vi urbanister kommer förstås att vädra livsluft, men grönavägarna kommer att vantrivas och för barnens skull, som det brukar heta, söka sej till lugnare och mer idylliska orter. Som Hörby.

L: Jag var på Draco häromveckan och tog också intryck. Såvitt jag kan minnas har de byggt till oavbrutet sedan de etablerade sig i Lund. Det är som en cancercell.

Vad gäller Lunds tillväxt debatterade jag med kommunalrådet Sverker Oredsson om underlaget för en högstadieskola på Linero i början på 80-talet och han försäkrade då att utanför dåvarande bebyggelsens östgräns skulle inget byggas på denna sidan sekelskiftet. Där är nu hundratals bostäder i en bage upp mot Östra Torn och t.o.m. en kyrka.

När vi ändå är inne på företagandet måste vi väl kommentera Volvo-Renault. Det är ju alltid roligt att se någon ur etablissemanget gå på pumpen, men själv hade jag en Renault 4L på 60-talet som jag tyckte mycket om och som ständigt gick sönder. Jag minns att jag tänkte: ack om Volvo kunde bygga en 4L! Det hoppet släcktes nu. Men jag har förstätt att du är emot bilar över huvud?

G: Var inte dum nu. Jag är naturligtvis realist och inser att bilismen är ett så formidabelt fenomen att den behöver en mycket lång övergångsperiod. Första steget måste förstås vara att göra bilarna mindre och därmed bränsle- och allmänt resurssnålare, samt av god kvalitet så att folk inte behöver byta dem ideligen. Så en Volvo 4L är en lysande idé om vi nu inte kan återuppväcka Trabanten som var en riktig miljöbil om man bortser från

de äckliga avgaserna. Men i stället kommer nog Volvo att rikta in sej ytterligare på lyxbilsnischen, och på sistone lär man ha sålt bra åt den ryska maffian. Vi kan se fram mot en 880-serie med mycket krom och pansarplåt i fronten.

Därmed är vi inne på de åter så aktuella försvarsfrågorna. Jag hoppas givetvis att den svenska armén väljer Abramsstridsvagnen, för jänkarna har lovat att i gengäld köpa det svenska snabbtåget X2000. Jag var med om rekordkörningen nu i somras. Med amerikanska order får ABB råd att utveckla en ännu vassare version för hemmabruk, och före seklets slut kan vi ösa förbi Kobler i 240 knuck. Själv tänker jag stå på sista plattformen och lipa, ungefär som den uppmärksammade kommunaltjänstemannen i Malmö.

L: Det blev visst diplom till rekordåkarna också? Det måste ha darrat i cellofanet på plastsmörgåsarna. Vad gäller armén håller jag på T80, det sovjetiska militärindustriella komplexets sista och skönaste blomma, men den lär visst vara för obekvämlig för svenska värnpliktinga.

För oss försvarsintresserade har det ju varit ett rikt år, med många uttalanden från försvarsminister Björck och så marinens fantastiska affärer med 800 miljoner back. Det senaste är ju att de har hittat olja, förmodligen någonstans i trakten av Brofjorden, och därmed räddat sjöofficersäran. Det kommer ju att behövas kanonbåtar sen när vi inte bara ska visa flaggen öster om Gotland, utan också garantera de baltiska ländernas nationella oberoende – Bildt har ju halvt lovat det. Snart blir det väl tal om öarna Rügen, Usedom och Wollin och att Sverige försvaras bäst vid Ladoga.

G: Hoppas att du inte är ironisk utan att det du säger verkligen är uttryck för en ny nationell tillförsikt. Sådant kan behövas även på

individuellt nivå. Hur har du det förresten med skatteåterbäringen i år? Själv har jag suttit på Grand varje kväll i denna veckan.

L: För min del har jag ju haft en del uppdämda reparationsbehov på bilen som kräver sitt, men visst blev en liten stark på den nya engelska puben. Det är sånt som gör det lite lättare i på vägen neråt: jag har just hört på Georg Henrik von Wright som säger att vi bör inse att industrisamhället är som en kälke i utförsbacken och det bästa vi kan göra är att undvika vissa törnar. Han har nog rätt, men det ska inte hindra mig från att tillönska en trevlig helg! Tänker du avge några nyårslöften? Jag har lovat mig själv

att spela varenda ton klockrent i blåsorkestern under det kommande året. Kulturen har en viktig roll att spela i svåra tider.

G: Jag har redan i januari bokat in studieresor till både Kiruna och Veberöd, och tänker bedöma båda ställena helt fördomsfritt. Det kommer rapporter här i tidningen. Till de läsare som den eventuellt har kvar efter den saftiga pris-höjningen.

Och med dessa ord ringande i öronen lämnar vi de båda åt sitt öde och skyndar till VB:s pressläggning.

Ny chans för seminariet

Mötsättningarna mellan landstinget och kommunen ifråga om seminariets bevarande är fortfarande stora. Men antagligen inte oöverbärliga. I onsdags träffades parterna för andra gången på tio dagar. En möjlig öppning i det låsta läget skymtar på nyåret.

I förra numret av VB redovisades landstingets nya idéer om ett "barn- och kvinnovårdcentrum" (BKC), som man vill ha placerat omedelbart norr om lasaretsblocket där seminariet ligger. I deras generalplan existerar ingen seminariebyggnad. Nu visade man skisser till en ny stor klinik, som mycket riktigt skulle hamna omedelbart norr om blocket, men då också i dess slagskugga.

Från kommunen kom två positiva och konstruktiva förslag. Stadsbyggnadsdirektör Anders Tingvar, gjorde klart att det bara fanns tre alternativ: – antingen ger sig den ena parten, – eller så ger sig ingen och regeringen får avgöra seminariets öde. – Eller så sätter man sig ner i en arbetsgrupp och diskuterar möjliga lösningar. Det blev också beslutet.

En skiss presenterades också av planarkitekt Björn Gunnarsson.

Den innebär helt enkelt att en byggnad för BKC uppförs omedelbart norr om blocket, men på parkeringsplatsen öster om seminariet, men också med en vårdlänga norr om seminariet i soligt läge och med möjlighet till grönska utanför.

Gruppen med kreativa arkitekter kan säkert åstadkomma ett förslag som tillfredsställer bägge parter. Men bägge kanske måste ge vika en aning: Landstinget på kravet på ett mycket koncentrerat och samlat centrum, och kommunen kanske tvingas acceptera att inte hela seminariet kan bevaras. Men antagligen kan det det.

Kruxet är att gruppen måste vara klar till den 21 januari. Så där ryker julhelgen, klagade kommunens hårt pressade tjänstemän, som också kanske får dubbla planuppdrag på Väst kustbanan att syssla med.

Tho

Nu är det dags!

EFTER NYÅR DRAR VI IGÅNG:

nya **Norrskensflamman-Information!**

En oberoende socialistisk nyhetstidning - tjockare, bredare, bättre!

Beställ din prenumeration redan nu.

Ett helår kostar bara **295 kr.**

Häng med från början!

NORRSKENSFLAMMAN
information
OBEROENDE SOCIALISTISK NYHETSTIDNING

Jag vill prenumerera på

NORRSKENSFLAMMAN
information
OBEROENDE SOCIALISTISK NYHETSTIDNING

☐ Helår 295 kr

☐ Halvår 190 kr

(prenumerationspriser övriga Norden: kontakta redaktionen)

namn _____

adress _____

postnr & ort _____

Obs! Använd bara talongen om du är NY prenumerant!

Frankeras!

Norrskensflamman
Wallingatan 37
111 24 Stockholm

UV-konferens

Den 11-12 december höll Ung Vänster-Skåne sin årskonferens i Malmö och glädjande nog var uppslutningen större än på flera år. Medverkade gjorde Olof Norborg och Kerstin Håkansson-Sundin från vänsterpartiets Skånedistrikt.

Precis som vanligt på en årskonferens var det mycket formalia, men även av ett antal intressanta diskussioner. Framför allt var det verksamhetsplanen som väckte debatt. Resultatet blev att vi under 94 kommer att arbeta med de tre huvudfrågorna EG/EU, arbetslöshet och skolor. I EG-frågan säger Ung Vänster klart nej till svenskt medlemskap, och enigheten är närmast total. När frågan om arbetslöshet kom upp var enigheten inte lika stor men den kom slutligen in som huvudfråga, och att vi ska fortsätta att arbeta med skolpolitik ute på skolorna var det ingen tvekan om.

En stor diskussion uppstod kring vikten att arbeta med valet, och utgången var faktiskt en aning luddig. Min tolkning är att det är upp till medlemmarna.

Under helgen framkom en hel del kritik mot partiet. Många ansåg att partiet var för luddigt i många frågor och efterlyste en rakare linje. Ett krav ställdes att vänsterpartiet Skåne inte ska ha EG-positiva på valbar plats till riksdagen – se nedan. Vi var inte eniga, men kravet ställdes i ett uttalande till partiets distriktsstyrelse.

Ny distriktsordförande fick vi också, Hanna Kjeller från Landskrona. Distriktsstyrelsen utökades och består nu av sex ordinarie och sex suppleanter. Spridningen blev ganska bra och alla klubbarna blev representerade, dvs. Malmö, Lund, Landskrona, Helsingborg och SydÖst. Alla dessa var även representerade på årskonferensen.

Så vi ser fram emot ett nytt år med tillförsikt.

Jörgen Nilsson, ombudsman

UV-uttalande:

Partiet och EG

Med tanke på det splittrade och konturlösa intryck som vänsterpartiet ger väljarkåren så är det nödvändigt att partiet för fram ett entydigt NEJ till svenskt medlemskap i EG/EU. Då vänsterpartiet är det enda parti med riksdagsmandat som säger klart nej till EG, är det viktigt att man tar vara på möjligheten att driva denna fråga i valrörelsen. Därför kan vi på inga villkor acceptera EG-positiva partimedlemmar på valbar plats till riksdagen. Vänsterpartiet

Information från Vänsterpartiets distriktsexpedition

KVINNA TILL KVINNA

För kvinnor och barn i och från det forna Jugoslavien

Från Malmös horisont meddelas att de omtalade Nätthossorna redan i somras vankade med insamlingsbössor på Södergatan om lördagarna. De har fortsatt under hösten och samlat in 15 000 kr!

Nätthossorna är kvinnor från s, mp och v. Kerstin Håkansson-Sundin berättade för oss på distriktsexpeditionen om det lyckade insamlingsresultatet. Hon hoppas att man skall kunna göra en riktig slutspurt i december när folk inte kniper så hårt om börsen.

V-förslag om sextimmarsdag vann gehör

Landskrona kommun har efter förslag från vänsterpartiet beslutat att utreda sex timmars arbetsdag inom vård och äldreomsorg.

Till fullmäktigemötet 22 nov. hade (s) lagt en motion med förslag till åtgärder mot arbetslösheten, berättar Lars Ståhl, fullmäktigedamot för v. Under behandlingen av denna föreslog jag att motionen skulle kompletteras med en utredning om vad det skulle innebära att införa 6-timmarsdag inom vård och äldreomsorg, speciellt vad det skulle ge för effekter på arbetslösheten, fortsatte Lars.

Med röstsiffrorna 34-15 beslutade fullmäktige enligt v-förslaget. Utöver v var det s, kds, mp samt tre moderater, 2 centerpartister och 2 folkpartister som röstade för förslaget.

måste också ta itu med den högervändning som breder ut sig i partiet. Vi kräver att partiet inte enbart sysslar med dagspolitiska frågor, utan också driver sina långsiktiga palner på ett socialistiskt samhälle på ett utåtriktat sätt. Detta innebär att Vänsterpartiet återigen måste ta den marxistiska ideologin på allvar och på ett kreativt sätt presentera sina idéer om ett framtida socialistiskt Sverige för allmänheten. Det skulle innebära grunden för ett givande samarbete mellan vänsterpartiet och Ung Vänster.

Sparka ut borgarna – för ett solidariskt Skåne!

Midvintergryning i Kiruna

Vänsterpartiet arrangerar kulturkonferens i Kiruna helgen 28-30 januari. Medverkande: Jalle Lindblad, Lars Törnman, Lisbeth Lindeborg, Gudrun Schyman m fl. Tillfälle till studiebesök och praktiska kulturaktiviteter.

Om du tycker något

är krokigt och snett, så skriv till vänsterpartiets riksdagsgrupp, så kanske dom tar upp det i riksdan. Under den s.k. allmänna motions tiden kan partiet nämligen ta egna initiativ.

Skriv en motion själv eller skicka upp ett fylligt underlagsmaterial så kanske någon i gruppen tänder på det.

Aktiefonden Sisfos

har haft sitt första styrelsesammanträde i Växjö. Styrelsen fastslog att aktieinnehavet skall användas för att främja en hållbar utveckling genom att ställa krav vad det gäller miljöredovisning, kvinnorepresentation i styrelserna, jämställdhetsplaner för de anställda samt relationer till tredje världen. Allt i enlighet med stadgarna.

Sisfos behöver en "kvinnobank", kvinnor som är beredda att ta styrelseuppdrag i börsnoterade företag och villiga att företrädas Sisfos vid bolagsstämma.

Avsikten med aktiesparklubben är inte snabba klipp eller arbetsfria inkomster. Avsikten är att politiskt påverka inom ramen för bolagsformen; en sorts "mullvaderi".

Den som trots det är intresserad att köpa in sig – en andel kostar 500 kronor – kan höra av sig till M-A Börje på DX tel. 040-19 27 87 eller till Lennart Värmbj tel. 0470-139 43.

Avskedstal vid Doris Anderssons bår

Partikamrat och vän vän och partikamrat det sista året fick partikamraten ge plats för vännen Vännen låtsas inte Vännen talar förtroendefullt om livet som gick om vad som visade sig vara av vikt och värde. Politik och samhällsengagemang har haft sitt värde Men det livet gav som omistlig gåva var barnen och barnbarnen.

Eeva Kilpi, finländsk poet, har skrivit en liten dikt som Doris skulle ha tyckt om att höra:

"När mormödrarna dör blir de till blomsterängar och gräs och farmödrarna blir träd som susar ovanför barnbarnen brer ut sina grenar över dem – blir snöhyddor om vintern och lövhyddor om sommaren."

Mary-Anne Börje

MÖTE MÖTE

RÖDA KAPELLET Avslutningsfest! Obs platsen! Kapellsalen, Odeum Lö 18/12 kl 19.00. Knytkalas med mat, dryck och lite speling, (ta med alla noter). Om du inte anmält dig gör det omgående till Essie 12 23 90 eller Kristina L 11 30 86 så du får veta vad du skall ta med dig.

Röda Kapellet programgrupp och styrelse träffas Må 20/12 kl 20.00 hos Christina Lindgren, Tingshögsvägen 74, vägbeskr: tel 14 33 42

Nästa repetition blir Sö 9/1 kl 18.45 på Kapellsalen. Vi börjar med 270 (Gadfly) och 286 (ny).

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av Rune Liljekvist, Thomas Schlyter och Gunnar Sandin.

Tel. red. onsd e 19:
046-11 51 59
Fax: 046-14 65 82

Kontaktredaktör för nästa nummer: Gunnar Sandin, tel 13 58 99. Vid utebliven tidning ring: Rune Liljekvist 046-11 50 69